

ובגריעיה ובעיקר

ע"פ רבינו תנאל

והוא

חוספות ישיג

ע"פ רבינו תנאל

ואת

שקונו

ממנה

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

שקונו

והוא דלל קהתי וכו' קב אי נכנס בו לעזרה אש לאו דמקמי גבי סמוכות יש לומוך מילתא דפשיטא היא שאין נכנסין בו לעזרה כיון דלל לרדך ליה טליה היא אי גמי כיון דגבוה מן הקרקע והוא מלוכך מילתא דפשיטא היא דגנבטסו בו ולפ"י יש ראה להחיד לנוי שטוטלו גיד שוקיו ולך במקלות שבטסו הדיין סמוכות שלו כולו עמלא וילאין זכון שבטסו ואפי' לפי הרב פור"ח יש ראה להחיד דמפתר סמוכות שלו ששתי גרלו על הסמוכות והי אפשר לו ליקן גלל מקלות ואפי' הכי לא אכר להו ועוד יש ראה מסופא דקתני כהן וסמוכות שלו עמלאין מדרס ולין וילאין זכון שבטסו ופירש"י מי שטוטלו גיד שוקיו או גידי ירסחויו עוקן ענגטויו שבטסו ויש בו וקושר הקב בצופו ויש לו שני ספקליס קטנים בשתי ידיו ונכשטין האורך התלל להוירי שסרי איתו יכול לויך זכנאן גלל ספקליס וילאין זכון אלו שבטסו הוא דקתני לין וילאין זכון זכון שבטסו והוא כסמוכות שלו דהיינו סמוכות של עור או של עץ טענה לרדלו תלויין בזויר וליון בקרקע גבוה ולך לין וילאין זכון שבטסו לפי שאין לרדך לו או כמי זימנין דמחלפי לפי שאין טענין בזכין וזתי לאזימנייהו אלמלא דספקליס שקיורו חוזה לללל זכון והוא הדין למקלות וגם ר"ת הכי' לאחד שטוטל גידי שוקיו ללללל במקלות לרשות הרבים:

בגרעיניה או שלא בגרעיניה. הא דקמי מתניין ובגרעיניה מביעי לה היכי קאמר כמוהו ובגרעיניה יהי או דלמא הכי קאמר כמוהו) בגרעיניה: או שלא בגרעיניה: ואלע"ג דלל שיעור אילמל אסור בכתיס היא היי מילי היכא דכתיביח אילמל אלל הכא אכר לא תעונה כתיבי. וכל כמה דלל מיתביח דעתיס עניי האו: גטלו זכון במפה ואכלו וכו'. ולשם קולין נהג בו אחת שלל עניי דזי אלל כמשה כרך דיו נמסו אלוטו דעמו וסוך לסוכה אכלו ולא עיךן אחרי: הא כותבת שאמרו בגרעיניה או בלא גרעיניה בעי רב אשי *עצם כשעורה בקליפתה או בלא קליפתה בלחה או ביבישה רב אשי בלא מבעיא ליה הא דרב פפא גסה איחמר כל כמה דגסה *רב פפא לא מבעיא ליה הא דרב אשי לחה שבולת מוקירי שלא בקליפתה *או שלא מוקירי *אמר *דבא) אמר רב יהודה כותבת הגסה שמריו יתירה מבביצה *יקום לתו לרבנן דבבאי מיתבא דעתיס כציר מדחי לא מיתבא דעתיס מיתבי *מעשה והביאו לרבן ויומין בן זבאי למשום את התבשיל ולרבן גמליא *שתי כותבות ודלי של כזם ואמרו העולם לסוכה *וחיי עלה לא מפני שחשבתה כך אלא שרצו להחמיר עיל לסוכה ולא בייך אוריין:

בגרעיניה או שלא בגרעיניה. הא דקמי מתניין ובגרעיניה מביעי לה היכי קאמר כמוהו ובגרעיניה יהי או דלמא הכי קאמר כמוהו) בגרעיניה: או שלא בגרעיניה: ואלע"ג דלל שיעור אילמל אסור בכתיס היא היי מילי היכא דכתיביח אילמל אלל הכא אכר לא תעונה כתיבי. וכל כמה דלל מיתביח דעתיס עניי האו: גטלו זכון במפה ואכלו וכו'. ולשם קולין נהג בו אחת שלל עניי דזי אלל כמשה כרך דיו נמסו אלוטו דעמו וסוך לסוכה אכלו ולא עיךן אחרי: הא כותבת שאמרו בגרעיניה או בלא גרעיניה בעי רב אשי *עצם כשעורה בקליפתה או בלא קליפתה בלחה או ביבישה רב אשי בלא מבעיא ליה הא דרב פפא גסה איחמר כל כמה דגסה *רב פפא לא מבעיא ליה הא דרב אשי לחה שבולת מוקירי שלא בקליפתה *או שלא מוקירי *אמר *דבא) אמר רב יהודה כותבת הגסה שמריו יתירה מבביצה *יקום לתו לרבנן דבבאי מיתבא דעתיס כציר מדחי לא מיתבא דעתיס מיתבי *מעשה והביאו לרבן ויומין בן זבאי למשום את התבשיל ולרבן גמליא *שתי כותבות ודלי של כזם ואמרו העולם לסוכה *וחיי עלה לא מפני שחשבתה כך אלא שרצו להחמיר עיל לסוכה ולא בייך אוריין:

בגרעיניה או שלא בגרעיניה. הא דקמי מתניין ובגרעיניה מביעי לה היכי קאמר כמוהו ובגרעיניה יהי או דלמא הכי קאמר כמוהו) בגרעיניה: או שלא בגרעיניה: ואלע"ג דלל שיעור אילמל אסור בכתיס היא היי מילי היכא דכתיביח אילמל אלל הכא אכר לא תעונה כתיבי. וכל כמה דלל מיתביח דעתיס עניי האו: גטלו זכון במפה ואכלו וכו'. ולשם קולין נהג בו אחת שלל עניי דזי אלל כמשה כרך דיו נמסו אלוטו דעמו וסוך לסוכה אכלו ולא עיךן אחרי: הא כותבת שאמרו בגרעיניה או בלא גרעיניה בעי רב אשי *עצם כשעורה בקליפתה או בלא קליפתה בלחה או ביבישה רב אשי בלא מבעיא ליה הא דרב פפא גסה איחמר כל כמה דגסה *רב פפא לא מבעיא ליה הא דרב אשי לחה שבולת מוקירי שלא בקליפתה *או שלא מוקירי *אמר *דבא) אמר רב יהודה כותבת הגסה שמריו יתירה מבביצה *יקום לתו לרבנן דבבאי מיתבא דעתיס כציר מדחי לא מיתבא דעתיס מיתבי *מעשה והביאו לרבן ויומין בן זבאי למשום את התבשיל ולרבן גמליא *שתי כותבות ודלי של כזם ואמרו העולם לסוכה *וחיי עלה לא מפני שחשבתה כך אלא שרצו להחמיר עיל לסוכה ולא בייך אוריין:

מוסף רש"י
ארכי מחנה
מכילה (מולד כו:)
נטלו במפה ואכלו
חזר לסוכה ולא
בירך אחירו. לא עני
דיו אלל כון כמשה דיו
מסו נקות. דקתני
סמות מבביצה לא בני
ניתלת דיו ולא בני
סוכה ולא בני כרס
המון לאחירו. דריש
כ"י יהודי (ברכות
ע"י והכלה נכשנת
נזכרה. אכילה שיש בה
טעמה. והיינו ככלל,
אכל למנו ככל דכו'
במי כרסו. שתי הנכה
ואמר והיה מן המילה
היא גלל כרסו (מכילת
ס.)

ע"פ חוספות
פירוט ב' ד"ה
לא תפני ע"פ
ו"י ו"י
סוף כתיבין
נראה גלל סוכה
בגרעיניה שפי'
מיתה מלל
וחי עולה

רהורח
הבי' ד'א
(א) ד"ה ר"ב
בגרעיניה כו'
או דילמא סוף
מזו או
נכונה זו
גרעיניה:
(ב) חללל ד"ה
מיתביח לו
וגרעין גלל
כותבת סוף
למה דמשיבו
סמות:

ז"ל דכתיבייה
כ"א בני יוחנן
ד"ה
רש"י
גליון
הש"ס
גמרא ר"ל
לא חרבי ליה
א"י ר"ל ע"י
הנחלה שר
וידן ח"י ז'נ
סוף:
שם וקום
ל"ב רבני'
ע"פ ר"ת ד'
י"א ע"י:

ז"ל דכתיבייה
כ"א בני יוחנן
ד"ה
רש"י
גליון
הש"ס
גמרא ר"ל
לא חרבי ליה
א"י ר"ל ע"י
הנחלה שר
וידן ח"י ז'נ
סוף:
שם וקום
ל"ב רבני'
ע"פ ר"ת ד'
י"א ע"י:

דזמן מלכות ישיג גסנה גמלא פירתי

דזמן מלכות ישיג גסנה גמלא פירתי

והרב ר' משה ז"ל הורה קן בצרכות אלא הגיה בעוד
נטולתם יברכו ברכתם:

לו ז"ל

סי' קצ"ח ילמדנו מזה מוצא של עוף איז הוא
המחיר בראיות גמורות ומחיר איז במקומו וידעתי
שהרב אסר:

לו ז"ל

סי' קצ"ט לאכול פירות חוץ לסוכה ידעתי שכל
המחברים החירו ואני אומר בראיה נכונה מן השמועה
המכרת במסכת יומא וקך נראה דעת רבי ז"ל ואחה
דע לך:

למקו ז"ל

סי' ר' ושאלתם מי ששבע שלא יכנס אלל אחיו
וחלה או שמת אם מותר להכנס אללו או לקבורו כך
אנו רואי כל זמן שהחיו חי לא יכנס אללו ואפילו לבקר
אלל אם מת אין זה כנס אללו ומותר הוא ליכנס לקבורו:

לו ז"ל

סי' ר"א למה לא נכתב שמו של הקב"ה במגלה
אסתר פ"י מפני שפרסיים העתיקו המגלה ולא רצה
הקב"ה שיהיה שמו מונח בין פרסיים ד"ל כחוב במסכת
ראש השנה היו רגילי לכתוב את השם באגרות חובות
וכך נחבזי בשנת כך וכך ליומן כהן אל עליון ואמרו
חכמים למחר זה פורע את חובו ונמלא השטר מוטל
באשפה עמדו ובעולם ואחור יוס עשאוהו י"ט הכי נמי
כיון דמגלה אסתר נקראת אגרת כדי שלא יהא חלוק
בינה לשאר אגרות לא ראו לכתוב בה שם הקב"ה:

רב בעדני ז"ל

סי' ר"ב כל אחד ואחד טובל בערב יום הכפורים
וצעליהו מלטבול מברך על הטבילה:

והרב ר' יצחק בן גיאת ז"ל טבילה זו כיון שאינה
מתקנו חכמים הראשונים לא בת ברכה היא לא מחייב
לברכה קודם טבילה כי הויה דאמרי כל המלות כולן
מברך עליהן עובר לעשייתן חוץ מן הטבילה ואוקמוה
רשאיחא בטבילת גר דאכתי גברא לא חוי אבל שאר חייבי
טבילות מעיקרא מברכי ואולי הילכך טובל אדם כמנהג
חכמים ואינו מברך דאין מברכין על המנהג מדאמרין
לענין ערבה חביט חביט ולא בריך קסבר מנהג נביאים

היא אלא המנהג אין מברכי עליו ומחפלי ח"י
ברכות כדרך שמחפלי כל השנה ומחודד לאחר הפילוח
אלל הטאנו אחה יודע ע"ה על הטאני אלהי עד שלא
מוצתי הרב ר' משה ב"ן ז"ל:

סי' ר"ג אין אדם נידון ברא"ה אלא על דברי העולם
הזה כגון שאמר בתקיעתא דרב איזו לחרב איזו לשלום
וכל מה שאמר בגיהס איזו אלא ליום הדין שהוא
יום המיתה:

לדנינו האני ז"ל

סי' ר"ד גרסינן במגלה מגלה אסתר לריכה שרעוט
כאמחה של חורה מאן אמחה של חורה אלעור ומשה
נשיאי ועדה פי' משה ואלעור נשיאים ועדה היינו דברי
בנו אלפחד דכתי' בהן ותקרבני בנו אלפחד וגו' והעמדתה
לפני משה ולפני אלעור הכהן ואעפ"י שהם דברי נשים
לריכי שרעוט כך מגלה אסתר אעפ"י שהם דברי נשים
כגון ושתי ואסתר לריכי שרעוט:

שד שלום ז"ל

סי' ר"ה בני אדם שנכנסו לבית הכנסת לאחר
שאמר ש"ז ברכו אם עדיין לא פרחו על שמע יחזור
ויאמר להם ברכו ויפרסו הם על שמע לאחר ברכו
דמחילה שבה ואח"כ חפלה אלל אם קראו קריח שמע
אל יאמר להם ברכו כלל דהא התחלת חפלה מיוזר אור
הוא ולריך אדם לברך לקונו קודם שיחפלי וע"כ אסו'
לברך לחברו קודם שיחפלי ולקונו לרי' לברך קודם
חפילה ולבני אדם אחר חפילה:

דני' שירא ז"ל

סי' ר"ו הנופל על פניו לרי' שיטה על גר שמאל
ויגביה לר ימין והכין חוין לרבך דעבדי וחולי' פניהם
למעלה מן הקרקע. המחפלי קודם שיראה ג' ככבים
אין חפלתו חפלה לפי שלא קרא ק"ש בעונתה:

רב בעדני ז"ל

סי' ר"ז ושאלתם כהן ששחמד וחזר בו אם
עולה לדון ולקרות בחורה או לא כך ראינו שאם חזר
בו דיו להיות כשאר ישראל או ככהן בעל מוס אבל לעלות
לדון ולקרות חמילה בחורה כי עבדו ליה רבן הדא
מעלה כי איחיה בקדושתיה כדכתיב וקדשתו לכל דבר
שבקדושה לקרות ראשון ולברך ראשון כיון דבעי לבחוני
אק"ב בקדושתו של אהרן וזונו לברך את עמו ישראל

6

באסבה זה כבר ילא
ואם קורא בחורה חי
אמרי' כהנים ששימשו
בירושלם ואז"ל מי ג
להשתמש בקדושה שאל
חובת ה' בירושלם או:
הוא אכהים בעלי
מחנות כהונה:

סי' ר"ז ושאלתם
בימיהן מהו שיטשו או
מכאן ויטלטלו בחוקן ו
מבוי מפולש אם ראו בו
הכי אחשו לנה מלחל
על ק אמ"ר יהודה
רה"ר עושה לחי מכאן
מכאן ומושא וזוהן בא
בכך והלכתא כרבך
הרבים עושה דלת ו
לענין שירוב אם מגבי
ראוי לערב בו עד ש
ושאל

סי' ר"ח ושאלתם
אחד מהם ולא עירו
ולכן ושלכן מותר לה
וכך מנהג בשחי ישיבו
אחור כמה שנים וש
היני דמערב שפיר
נפיק י"ט שרי ליה
בשבתא כד' אמי ור
סי' ר"ט והלו

ששים רבוא ואפי' יש
ודלחוחיהן נעלות כל
עליהן כרח וסקילה
עליהם גדר אבל יג
שהיו בה אלף אלפי
בר חנה אמ"ר יוסף
בלילה חייבי עליה
כרמלית ואם מגופפ
יחר מעשר אמות ו
כרה' גמורה ומותר
שהיא כעשר אמות
מכאן אסורה ואם יג
אסור לטלטל וק הל

גמרות האונות

שזני גמרות

אם יאמר חמית נשא גמרות

ש/פסמי דנגב י' ז"ל בוג רבג חודשי ינוס

סי'

עז מרות ופירושים

גמרות ר' זון אוריא ז"ל

7

בנייתם שם: מומרא לרנא דס דף כ"ט ע"ג:
 * רש"י ד"ה מאני ויכלא; מרדכי דס רמו ושמה בשם סמ"ג ע"ג מג קב, ג'
 ** גמרא דס ובישעית: מוספות דס ד"ה אמרי; ר"ש דס פ"ג ימני יע; ר"ן דס יג, א, ה' שרגא, והוסיפו כן והגמרא דס ממ, א': לשון רמב"ם בפרק ו' [מסוכה הלכה ו']
 . משנה וברייתא דס דף כ"ה ע"ג; טו, ה': דס בגמרא [פ, א] דעתיב פל ד' רב ועילי ליה; ופירשו המוספות וס ד"ה מרחץ והר"ש ז' ס"ג סימן י"ג כ"ה: . לשון רמב"ם דס:

ציונים ד"רמ"א

ט"ז טור [עמוד מקלג]:
 טור [ע"ג; וס"י סוכה ג, א ד"ה מאני מיכלא; דפי דס רמו משנה, נכס סמ"ג ע"ג מג קב, ג'; כ"י ד"ה [מחן] בשם יחזק חיים [הלכות סוכה סימן לז]:
 טור [עמוד מקלג]:

עמרת וקצרים

פ"ט א [הפגורה וכו'. מנורת ברזל וזשת נגד שערה וכדומה ה' שר (כ"י פתח מקלג ד"ה יזק רוקח סימן רע עמוד קטן):
 אבילת עראי. אפילו מיד חכם אם רוצה שלא חמיר על עצמו בכך א"י, ולא חיי כמו שאנו מדקדק במצות: ויין היינו כששותה ויה לצמא, אבל אם זה לשחור הרבה, ודאי קביעות וצריך סוכה ז' רב ספ"ג ז'. ועל יית קבע צריך לברך שב סוכה (מצאתי כתוב פד לחם רב ספ"ג ה.) וישבית בסוכה מסעודה עדרה, כגון ששותין בה יית קבע מסעודה שונה ער סעודה שנייה . הפסק, רק ממברכין אשונה ואחר כך סעודה יית, אם רוצים לחזור וכול סעודה שנייה יכה בעוד שלא יצאו נה, אין מברכין לישב יכה אחר ברכת המוציא סעודה שנייה, שהרי י' לא יסחור דעתן יצבת סוכה שכבר ברכו הם בסעודה הראשונה.

א אב"ד כ"ה אכ"ה. כד שטראנץ צו מ"ס, חוץ לסוכה (גמרא סוכה כ"ט, ב). כלים שמשתיין בהן קמח והערצות וכלים של צמחים, חוץ לסוכה (מרדכי דס רמו משנה שכלי הלקט סימן ע"ג). אם הכנים צמחה כלי מאלל לא נפסלה הסוכה בכך (ב"ח עמוד מקלג ד"ה כתב הר"ק). עיין סימן מרס"ו: ב מניחה חוץ לסוכה. שלא מדלק הסוכה וימנעל ממנומה. המנהג שלא להכניס נר חרס בסוכה (הגהות מנהגים ר"ה עירנא מנהגי סוכות אוח ק"ו ב"ח עמוד מקלג ד"ה כמות ברוקח). עיין סוף סימן מרע"ג: ג תשמיש בזוי. כגון שטיפת קדרות וקערות (ב"י עמוד מקלג ד"ה כמות). (י"י משמע דכסוסות ליכא קפידא. משמע מלשון השו"ע דקדרות וקערות דין אחד יש להם, קודם אכילה שרי לאחר אכילה אסור שאו הן מאוסים. והעולם נוהגין מקדירה אף קודם אכילה, ומקערה אין נוהגין אף לאחר אכילה, ואינו נכון: ד שינת עראי. דפעמים דסגי ליה לאינש בהכי, והוה ליה קבע:

ד ויין. ואפילו קבע לין אין קביעות בזמן הזה, כמו שכמות סימן קע"ד י' (דרכי משה אוח ג). ולפי מה דקיימא לן דס [ספ"ג ז' ובסימן ר"י ג' [ספ"ג ב] דהוי קביעות, נרץ סוכה, וכן כתב הלבוש [ספ"ג ב]. ור"י הב"ח [עמוד מקלג ד"ה ו"ג] אדם יחיד היושב לשמות, סכרה דלא חשיב קבע. אבל בני חבורה שקבעו לשמות הוי קבע גמור, ונפרט במקום שנוהגין לשמות יחד קבע עלי שום אכילה דהוה ליה קבע גמור ובעי סוכה ולברך לישב בסוכה, כן נראה לי להלכה, אבל למעשה ראוי להחמיר שלא לשמות קבע אלא חוץ הסעודה, לאפוקי נפשיה מפלוגמא, וכן קבע דבשר וגבינה וכיוצא בהן, עכ"ל. והוא הדין בקביעות דשאר משקין [משמע בהדיא דלשמה עלי קביעות אין לברך, וכן כתב המטה משה [סימן מקלג], וכן כתב המרדכי [סוכה רמו משנה] בהדיא והגהות מנהגים [ר"ה עירנא מנהגי סוכות אוח קל"ג] בשם הרא"ש [שם פ"ג סימן יג]:

לסוכה. ואמרינן בגמרא [שם] דהכי קאמר, אם צל להחמיר על עצמו מחמיר, וליח ביה משום ויהרא, ומעשה נמי והביאו כו': (ז' ויין ב'ו). ברא"ש [סוכה פ"ג סימן יג] ועוד [עמוד מקלג] כתבו אפילו אם חמצי לומר דפרי בעי סוכה היינו דוקא מי שקובע עליהם, אבל מי שאוכלין דרך עראי ודאי אין לריכין סוכה. ושחייט יין, עראי הוא, עכ"ל. ומשמע דאפילו קבע עצמו לשמות יין פטור. ובהגהות אשרי פרק ב' לסוכה [שם ד"ה וכו"ס כתב וז"ל, ומיהו שחייט יין ודבש ושכר צהדי פירות או בלא פירות אלא יין בלבד, ובגון שלא אכל לחם ולפתן, אין לי לברר אם מותר חוץ לסוכה אם לאו, דתשבו כעין מדורו אמר רחמנא ואין שמה בלא אכילה, או שמה פעמים אוכלין אגוזים וסמית פירות וקובעין עצמן לשמה ואסור, עכ"ל. ובלבוש [ספ"ג ז'] כתב על שחייט יין, והני מילי ששותה לצמא, אבל אם קבע לשמות הרבה הוה קביעות, [ק"ד] [קע"ד] [ספ"ג ז'] ור"י [ור"י] [ספ"ג ב]. לפיכך נראה דגם לסוכה חשיב קבע וצריך סוכה, וכן נראה להחמיר. ולענין הברכה נראה שצריך לברך על השמה של קבע, שהרי מן הדין היה לו לברך בכל פעם שנכנס, אלא שקבעו על האכילה כמו שיתבאר בסמוך [בלבוש ספ"ג ז', א"כ למה לא יברך גם על השמה של קבע כמו שמברכין על האכילה, עכ"ל. ולי נראה דאין לברך לישב בסוכה כלל על השמה אפילו בקביעות, דאפילו אם חמצי לומר דחייב בסוכה מכל מקום אותה ברכה שמברך על האכילה פוטרת אותו מכל וכל. וראיה ממה שכתבו המוספות י"א, ג ד"ה שכתבן והרא"ש [סימן יג] בפרק קמא דברכות וז"ל, כיוצא בזה שלא ר"י מר"ם א"ש נרץ לברך על השינה בסוכה, דיותר חמירא שינה מאכילה, דיותר לאכול אכילה עראי חוץ לסוכה ושינת עראי אסור חוץ לסוכה:

תרל"ט ט"ז א ושותה וכו'. וכן ומט"ל: [שם] בסוף [חוץ לסוכה]. ולא שמשם בסוכה דכ"ה של בזיון משום בזיו מזה. ועיין [מה שכתבתי] סימן מר"ם על ד' שיערי תשובה

א אב"ד כ"ה אכ"ה. כד שטראנץ צו מ"ס, חוץ לסוכה (גמרא סוכה כ"ט, ב). כלים שמשתיין בהן קמח והערצות וכלים של צמחים, חוץ לסוכה (מרדכי דס רמו משנה שכלי הלקט סימן ע"ג). אם הכנים צמחה כלי מאלל לא נפסלה הסוכה בכך (ב"ח עמוד מקלג ד"ה כתב הר"ק). עיין סימן מרס"ו: ב מניחה חוץ לסוכה. שלא מדלק הסוכה וימנעל ממנומה. המנהג שלא להכניס נר חרס בסוכה (הגהות מנהגים ר"ה עירנא מנהגי סוכות אוח ק"ו ב"ח עמוד מקלג ד"ה כמות ברוקח). עיין סוף סימן מרע"ג: ג תשמיש בזוי. כגון שטיפת קדרות וקערות (ב"י עמוד מקלג ד"ה כמות). (י"י משמע דכסוסות ליכא קפידא. משמע מלשון השו"ע דקדרות וקערות דין אחד יש להם, קודם אכילה שרי לאחר אכילה אסור שאו הן מאוסים. והעולם נוהגין מקדירה אף קודם אכילה, ומקערה אין נוהגין אף לאחר אכילה, ואינו נכון: ד שינת עראי. דפעמים דסגי ליה לאינש בהכי, והוה ליה קבע:

ד ויין. ואפילו קבע לין אין קביעות בזמן הזה, כמו שכמות סימן קע"ד י' (דרכי משה אוח ג). ולפי מה דקיימא לן דס [ספ"ג ז' ובסימן ר"י ג' [ספ"ג ב] דהוי קביעות, נרץ סוכה, וכן כתב הלבוש [ספ"ג ב]. ור"י הב"ח [עמוד מקלג ד"ה ו"ג] אדם יחיד היושב לשמות, סכרה דלא חשיב קבע. אבל בני חבורה שקבעו לשמות הוי קבע גמור, ונפרט במקום שנוהגין לשמות יחד קבע עלי שום אכילה דהוה ליה קבע גמור ובעי סוכה ולברך לישב בסוכה, כן נראה לי להלכה, אבל למעשה ראוי להחמיר שלא לשמות קבע אלא חוץ הסעודה, לאפוקי נפשיה מפלוגמא, וכן קבע דבשר וגבינה וכיוצא בהן, עכ"ל. והוא הדין בקביעות דשאר משקין [משמע בהדיא דלשמה עלי קביעות אין לברך, וכן כתב המטה משה [סימן מקלג], וכן כתב המרדכי [סוכה רמו משנה] בהדיא והגהות מנהגים [ר"ה עירנא מנהגי סוכות אוח קל"ג] בשם הרא"ש [שם פ"ג סימן יג]:

לסוכה. ואמרינן בגמרא [שם] דהכי קאמר, אם צל להחמיר על עצמו מחמיר, וליח ביה משום ויהרא, ומעשה נמי והביאו כו': (ז' ויין ב'ו). ברא"ש [סוכה פ"ג סימן יג] ועוד [עמוד מקלג] כתבו אפילו אם חמצי לומר דפרי בעי סוכה היינו דוקא מי שקובע עליהם, אבל מי שאוכלין דרך עראי ודאי אין לריכין סוכה. ושחייט יין, עראי הוא, עכ"ל. ומשמע דאפילו קבע עצמו לשמות יין פטור. ובהגהות אשרי פרק ב' לסוכה [שם ד"ה וכו"ס כתב וז"ל, ומיהו שחייט יין ודבש ושכר צהדי פירות או בלא פירות אלא יין בלבד, ובגון שלא אכל לחם ולפתן, אין לי לברר אם מותר חוץ לסוכה אם לאו, דתשבו כעין מדורו אמר רחמנא ואין שמה בלא אכילה, או שמה פעמים אוכלין אגוזים וסמית פירות וקובעין עצמן לשמה ואסור, עכ"ל. ובלבוש [ספ"ג ז'] כתב על שחייט יין, והני מילי ששותה לצמא, אבל אם קבע לשמות הרבה הוה קביעות, [ק"ד] [קע"ד] [ספ"ג ז'] ור"י [ור"י] [ספ"ג ב]. לפיכך נראה דגם לסוכה חשיב קבע וצריך סוכה, וכן נראה להחמיר. ולענין הברכה נראה שצריך לברך על השמה של קבע, שהרי מן הדין היה לו לברך בכל פעם שנכנס, אלא שקבעו על האכילה כמו שיתבאר בסמוך [בלבוש ספ"ג ז', א"כ למה לא יברך גם על השמה של קבע כמו שמברכין על האכילה, עכ"ל. ולי נראה דאין לברך לישב בסוכה כלל על השמה אפילו בקביעות, דאפילו אם חמצי לומר דחייב בסוכה מכל מקום אותה ברכה שמברך על האכילה פוטרת אותו מכל וכל. וראיה ממה שכתבו המוספות י"א, ג ד"ה שכתבן והרא"ש [סימן יג] בפרק קמא דברכות וז"ל, כיוצא בזה שלא ר"י מר"ם א"ש נרץ לברך על השינה בסוכה, דיותר חמירא שינה מאכילה, דיותר לאכול אכילה עראי חוץ לסוכה ושינת עראי אסור חוץ לסוכה:

תרל"ט ט"ז א ושותה וכו'. וכן ומט"ל: [שם] בסוף [חוץ לסוכה]. ולא שמשם בסוכה דכ"ה של בזיון משום בזיו מזה. ועיין [מה שכתבתי] סימן מר"ם על ד' שיערי תשובה

באר היטב
 המורה כ"ה צמח
 ב"ח אב"ד א"ח ז"ח
 מכון י"א

ה. משנה סוכה דף כ"ו
 [ע"ב ונגמלה ע"ס; רמב"ם
 ע"ס]
 ט. הר"ש ע"ס ע"ב [מש"כ רבי
 פרק ט"ז ע"ב] נבטס המוספתא
 פרק (י') [ד] דברכות
 [הג"ה ד' ע"ב] הגמרא סוכה
 ט, ט'
 י. משנה ע"ס דף כ"ו
 [ע"א] וכלכתיס ונגמלה
 ע"ס:
 כ. טור [עמוד מקל"ן] והר"ן
 ע"ס [יב, ד ד"ה ממני ר"ה,
 נבטס י"ז אומרים]:

ציונים לרמ"א

א. מרדכי פרק הישן [פוסה
 רמו משמל]:
 ב. דרכי משה אות ב:

הגהות והערות

[ב] וכן הוא ברא"ש סוכה
 פ"ב סימן יג. אך לפני
 במוספתא איחא [כ"ח] מני
 סימנין:
 [ג] גופא ממהדורת אמ"ד
 מ"פ:
 [ד] בשור ע"ס לא כתב דין
 מי שטרוד צמלות, רק כב"י
 ע"ס עמוד טו ד"ה ומ"ש
 ע"ס:
 [ה] גם במדומה הדק"ס ע"ס
 הולף בע"ס הקמ"ק ע"ס
 הקמ"ק. אך במדומה הדק"ס
 מ"א סימן זה כתוב כ"ן.
 ו"ה"ה כמבואר אש"ר ט"פ פ"ב
 דסוכה בשם סמ"ק:
 [ו] גופא ממהדורת אמ"ד
 מ"פ, ו"ה"ה במדומה הדק"ס
 ע"ס:
 [ז] חוקן ע"פ הירושלמי
 כפי שהוצא ברא"ש ע"ס:
 [ח] בש"פ המנע"ל מ.
 ואולי צ"ל סימן תרי, וכמו
 למה שהוצא ע"ס המ"א סוף
 ס"ק פ' בשם הירושלמי, ועין
 באר הישן ע"ס סוף ס"ק יב:
 [ט] חוקן ממהדורת
 למנערג סמ"ק וכן הגיה
 בעברת השלחן:
 [י] חוקן ממהדורת
 למנערג סמ"ק:
 [יא] עין ע"ב משכנז
 וכן סימן תרי"ג אות ז:
 [יב] כוונתו
 דבמהדורת אמ"ד תקי"ד
 [יג] ה"ה (ה"ה) כתוב "בני"ש
 ס"ו ונבטס י"ה:
 [יד] שם פירש את הלפוף
 דעמח בגמרא. אך יתכן
 שכוונת רבינו לרשי"ש ד"ה
 קמ"ל ומוספות ע"ס ד"ה
 קמטט, שפירשו לפני
 מסקנת הגמרא כמ"ס מייב"ס
 בסוכה אף שפירשו יבולס לזר
 ע"ס נאוויס, ורק כעמ
 העבודה ע"מ פטורים
 ממנע עטמוקים בבקניה,

ז. משום צינוד, ואס כן מי שאין לו כרים וכסמות כלאו ויש לינה
 אין לו י"ס לישן ע"ס, כמו שכתב סעיף ז' בהג"ה: ח איש ואשתו.
 כן משמע בריש ערכין [ג, ט] דלמרינן [ז] דכהניס פטורים בעידן
 עבודה, עיין ע"ס. ול"ע דבסוכה דף כ"ח [ע"ב] סלקא דעתך אמינא
 תשבו כעין מדורו, מה דירה איש
 ואשתו אף סוכה איש ואשתו, ק"א
 משמע לן דנשיס פטורות. וי"ל
 דמכל מקום הנעל אינו חייב בסוכה
 אלא במקום שיכול לזרז ע"ס
 אשתו, ואס לאו הוה ליה מלכטער
 ופטור לישן ע"ס. וכן כתב של"ה
 [עמוד השלוס מפסק סוכה ד"ה כתב מטע
 משל], עיין ע"ס. ומכל מקום צ"ע,
 דהא אס עשה הסוכה במקום שאינו
 יכול לישן לא ילא, כמו שכתב סימן
 תר"מ סעיף ד' בהג"ה, וא"כ אס
 אין לו סוכה מיוחדת לא ילא כלל.
 ועוד קשה, דבגמרא [סוכה ב, ט]
 אמרינן שכל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת, עיין ע"ס. וזכרין לומר
 דמכל מקום כיון שיכול לישן ע"ס לצדו הסוכה כשרה, דהוי דירה,
 ומכל מקום הוא פטור דמקרי מלכטער: ט יצא ידי חובתו.
 אע"ג דבשאר ימים שיעור אכילה חוץ לסוכה כצ"ה, אבל הכא אפילו
 אי בעי למיכל כוית אסור לאוכלו חוץ לסוכה, ואס כן ילא צו נמי
 ידי חובתו [טור עמוד מקל"הקמ"ל]. וזכרין לברך:

ח. וז"ל נראה משום דמצות סוכה כו'. על הטעם
 [קשה] כ"י, א"כ גם על האכילה לא ילא עד שמהיה לו סוכה
 כמו שכתב המרדכי [סוכה רמו משמ] דצ"ל רמ"א צ"ל
 ד' דאס עשה סוכה במקום המלכטער כשינה אף. וז"ל אכילה לא
 ונראה לע"ד לתת טעם לת
 השינה, דאיחא בגמרא [א"ש
 דשלוסי מצוה פטורים, דהיינו
 צו רב הונא ורב הקדא שלפ"ל]
 פני ריש גלותא היו יתע"ס
 לסוכה, והבי נמי למי שצ"ל
 שחייב לשמח את אשתו
 כדלעיל סימן תקכ"ט [ע"ב]
 וגשיס פטורות מן הסוכה [ע"ב]
 ממח, אס כן אס אינו ר"ה לע"ד
 מלשמו מקרי דבר מלכטער וע"ב
 פטור מן הסוכה צ"ל וצ"ע
 ואפילו אס אשתו איננה ע"ב
 מכל מקום שייך שמחה ע"ב

ב. דלירדו גשמים קאי, דאס לא כן הא חובת ציוס טוב לאכול פת [אמ"ד]
 חייב בסוכה אף מכלאן ואילין. [וסמ"ק] [וסמ"ק] [ע"ס מג קב, ג] ואזר זרוע [מ"ג] סימן שא' מוכיחים מזה דאין חובה ציוס טוב לאכול
 מדאמר מכלאן ואילין רשות. והס לא מפרשים דקאי אירדו גשמים. ופסק בפסקי מהר"א [מ"ג] סימן [מ"ג] ופירש ד"ה צ"ל וז"ל
 סוכות דאין צריך לאכול כוית בסוכה אס ירדו גשמים, דסמכינן [אמ"ק] [אמ"ק] ואזר זרוע, דלא כאלר"י [סוכה פ"ג סוף סוף]
 דבירא ליה לדידן יום טוב צ"ל בראשון, אלא אין בקיפאין בקביעת דירחא כו'. ומסיק ע"ס חלמיר מהר"א [ח"ל] אמנע שמעתי שד"ה
 הכנסת דבליה הראשונה ושניה צריך לאכול כוית בסוכה [א"ש] [אפילו] ירדו [גשמים] [י"ג]: [יא] אפילו אב"ב ביורת. וכמו הטור
 מקל"הקמ"ל] אע"ג דשיעור אכילה בלא סוכה הוא כצ"ה, שאני ליל ראשון שהוא חובה טפי, ואפילו לא בעי למיכל אלא כוית אסור
 חוזה לה, הלכך יוצא זה נמי ידי סוכה, עכ"ל. הרי שלדעת הטור חמירא ליל ראשון מכל ימי הסוכות אס לענין זה, דאפילו כוית אסור
 פחות מבכניה חייב בסוכה. והקשה צ"י [עמוד חקל ד"ה ו"ה] רבינו רבינו [א"ש] הנה קושיא קושיא, דרבינו הטור יליף לה מהא דמיימי הרא"ש [סוכה פ"ג]
 דכיון דגמר מחא המנוח הוה שיעורא כוית דומיל דספח, עכ"ל. הנה קושיא קושיא, דרבינו הטור יליף לה מהא דמיימי הרא"ש [סוכה פ"ג]
 שיש חומרא צ"ל ראשון דאפילו כוית חייב בסוכה. וקושיא ה"ז אינה קושיא, דרבינו הטור יליף לה מהא דמיימי הרא"ש [סוכה פ"ג]
 טור ירושלמי [ע"ס הלכה ז] ו"ל, מצרייא כוית חייב בסוכה. ומפרש לה דר' ועיריה ע"ס א"י מה ע"ל
 עד שאכל [כוית דגן מלה אף כאל עד שאכל] כוית דגן בסוכה. ומפרש לה דר' ועיריה מספקא ליה אי הוה חיוב סוכה צ"ל וצ"ע
 עד כוית ולא פטור אלא פחות מכוית וחמיר משאר לילות, [ע"ס] וקיימא לן לחומרא דכוית חייב בסוכה. מזה יליף רבינו דהיינו כוית:

ע"ד א"ח דמהריק"ש
 ט"פ ג חובה וכו'. אף אס ירדו גשמים. וזכרין שיהיה ודאי לילה:

שערי תשובה

(ה). וז"ל שיהמיר כו'. ועיין בברכי יוסף [אות ו] שכתב בשם צידה לדרך [נאמר]
 ד כלל ו פרק ה' ד"ה כל] שהיא חומרא יחירה, וכן כתב מהר"ל [והלכות סוכה עמוד
 שעה]. ועיין לקמן סימן תרמ"ב [ט]. וכתב רבינו ירוחם [נתיב ח"ב ב, ג] דפתוח
 מכביצה אין מי שיתמיר. ובאליה רבה [ס"ק יא] הקשה על זה, והברכי יוסף
 [אות ד] כתב ליישב קצת, ע"ש. ועיין באליה רבה [שם] שהביא [ש"י] [שבלי
 הלקט] [סימן דאמ] ותניא [ובמי סימן פד] בשם הר"י אביגדור דאכילה ארעי דשבת
 זיוס טוב חשיב קבע. והוא הקשה על זה דא"כ מאי פריך [סוכה ב, ב] בעשה
 לסתור, דילמא בזיוס טוב הוי זכור, ועיין ברכי יוסף [אות ה] בזה, ועיין לעיל
 סימן קס"ח מה שכתבתי שם [ס"ק ט] בשם גינת ורדים [א"י] כלל ג סימן יא
 לענין ברכה דאין חילוק בין שבת וחול, וא"כ נראה דהוא הדין כאן, וכן משמע
 בברכי יוסף שם [אות ה]. עיין מה שכתבו הפוסקים לענין אכילה לילה הראשונה

באר היטב
 (ו) מיוחדת. ואין לכסות השלחן בניח החורף אלא בסוכה כשנת וית'
 אף בשמיני ע"ה יבסא ג"כ בניח החורף, הגהות מהג"ס [ר"א טירי]
 סוכות אות קמ"א. וכמו א"ליו זוטא [מ"ד] ונמשע דאף בסוכה אין חיוב
 צמול המועד, והוא הדין צמול המועד של פסח: (ז) חובת. דלע"ל
 ט"ו ונאמר ט"ו כגון המנוח, מה להלן ליל ראשון חובה מכלאן ואילין
 אף כאל לילה הראשון חובה מכלאן ואילין רשות. ופירש הרא"ש דלירדו
 קאי, דאס לא כן הא חובה ציוס טוב לאכול פת [אמ"ד]
 ס"ק י. ועיין מוספות ע"ס ד"ה אי בעי אכיל וכו' דף כ"ו ע"א, ועיין
 דברכות דף מ"ט ע"ב ד"ה אי בעי אכיל וכו', וז"ל: (ח) חובת
 דבשאר ימים שיעור אכילה חוץ לסוכה כצ"ה, אבל ליל ראשון חובה
 טפי, אפילו לא בעי למיכל אלא כוית אסור לאוכלו חוזה לה, הלכך

הפסול משום הדר הוא ג"כ לידן דעתיק בדר אף דלר"י דס"ל דלא
 צעו הדר אין פסול רק משום לא גמר פרו אפי"ה לידן גם משום
 הדר פסול ומפרש מ"ש החוס' להכשיר בשיתוף למראה' אחרת
 בהלש' היינו דווקא אחר שחזר וקמ"ל דאפי"ה השבין לי גמר פירו'
 אף שצעת הלש' כי ירוק ככרתו ודעת הט"ז ומג"א להכשיר
 כשהתחיל מקמתו להוריק ככרובס דלא ציזוע שסופו להוריק כולו
 ומסתמא גמר פירו' ואף בלא הוריק כלל כי כשר לדעת' אלו
 היינו יודעים שסופו להוריק ככרובס רק משום שאין לנו יודעים
 פסול אלא כשהתחיל להוריק ודאי גמר פירו' וכשר מתחילתו עיין
 דבריס' והמנהג להקל כד' ט"ז ומג"א. ולפי ע"ד קשה עובד'
 הדא דא"כ פסול אחרת' ויחוס' לפי דעת' אינו פסול ודאי רק
 מספק שמא לא גמר פירו' ואין זה גמטמט דר"י פסל משמע ודאי
 פסול דומי' דכתיב ולכן כ"ו ופיר' דכיון דעיינו רואות רוב האחרונים
 בפרט בגדולים' חורין' הן למראה' אחרת' כשמטבין אותם' ככלו
 ומתחילת' לפסול צמח' נומח במסתמא גמר פירו' ויתחז' למראה'
 אחרת' ודאי רובן מוריקות קלה ולדעת' כל שמוריק קלה סופו
 להוריק כולו ועוד קשה עובד' דהא' יש כמה פירות שאין מתבטלין
 באילן וכשמטבין אותם' ככלו' בהלש' מתבטלין עתיק דשלי' כמרי'
 וכפניות ודומיהן וגמר ביטולן ככלו' בהלש' וא"כ מה דאי' זה אם
 סופו לחזור שיגמור פירו' מהחילה לדמא' התחילה לא גמור כולו
 ובשבתו ככלו הוא גמור וכיון דקפדין אגמר פירו' מגיל לאכשורי'
 ועוד ק' לעי"ד לפום עממא דרב יהודה משום דלא גמר פירו' הא
 קיימ"ל באחרת' הבוסר לאכשורי כרבנן דפליגי אדר"ע וגם במעשר
 לא קיימ"ל כר"ש דפטר אחרת' בקטנותו וע"כ מדמחייב במעשר
 פרו הן לכל דבר וא"כ למה פסל אחרת' ירוק משום דלא גמר פירו'
 ומה צריך ה' לא בעינן גמר פירו' ופיר' אי רחמנא והא איכא וחדר
 לא צעו ר"י וגם לידן ס"ל לט"ז ומ"א דירוק בדר הוא מקרי וא"כ
 למה פסל ירוק אף שגדול כמה וקטן הבוסר כשר זה מן התומא'
 ומפרש לקטן דרבה מדמי אחרת' ומעשר להדדי ור"ש דמעשר דפטר
 כר"ע דפסל באחרת' דצעו גמר פירו' ודאי אביי ע"כ לא פסל ר"ע
 רק משום דצעו הדר וליכא אלא במעשר כרבנן סבירא לי משמע
 להדיא דאי לאו משום הדר רק משום גמר פירו' ע"כ דגם למעשר
 צעו גמר פירו' דאין סבירא לומר דלר"ך גמר פירו' באחרת' עפי
 ממעשר אי לאו משום הדר דא"כ בפשיעות הל"ל ע"כ לא אמר
 ר"ע דצעו גמר פירו' רק באחרת' אלא במעשר לא אלא ודאי זה
 א"א כלל דאחרת' יטעך גמר פירו' יותר ממעשר ואיפכא אמר לר"ש
 דאף דפטר ממעשר משום שאין מלמיה מכשיר דפירו' הוא וזו ראי'
 ברורה מאד דאין להר"ך גמר פירו' באחרת' עפי ממעשר וביכי
 יקום חן ופסול הירוק משום גמר פירו' ומספק ובמעשר קיימ"ל
 כרבנן דמחייבין קטנים וגדולים וגם באחרת' מכשירין בוסר ממש.
 וכהו' במחלוקת ר"מ ור"י באחרת' הקטן כחבו' החוס' שאין זה
 ענין למחלוקת ר"ע וחכמים. באמת באחרת' הבוסר דהתם אפילו
 גדול כמה כאגוז וכביצה פסול לר"ע משום שאין מלמיה או משום
 הדר כו' והלקו דשם איירי שסופו ליגדל יותר דאז פסל ר"ע וכתן
 כשאין סופו ליגדל יותר ואפי"ה בפחות מאגוז וביצה לא השיב גמר
 פירו' כי משמע מדבריהם דמפרשו די ר"מ ור"י אליבא דר"ע דפסל
 בוסר וצעו גמר פירו' והיונו נמי עממא דר"י כי עוד דיתכן לומר
 דאף לרבנן דמכשירי בוסר פסלו בפחות מכשיעור דבוסר השיב פירו'
 עפי. משמע דיותר נועה דעת' שדעת' ר"מ ור"י דצעו גמר פירו'
 בשיעת' ר"ע אמרו דפסל בוסר. ודרך אפשר כחבו' דאף לרבנן
 פסול ודקדקו לכתוב דאחרת' בוסר דחשיב פירו' עפי ולא כי גמר
 פירו' ודאי לרבנן דמכשירי בוסר לא צעו גמר פירו' דבוסר לא
 גמר פירו' הוא רק דע"כ צעו שם פירו' וס"ל דבוסר מיקרי פרו
 ובפחות מהך שיעורא לא מקרי פירו' כלל ולא הוי בוסר. ולפי' נראה
 דגם במחזק ר"מ ור"י

חוקע ומריע מתוך תקיעה. רב אסי אמר חוקע ומריע צנשימה א.
 ומקי מצרייתה דאי חוקע ולא מריע. ומשני ר"י מתרץ לטעמי' לא
 מריעין צפ"ע אלא מתוך תקיעה ור"ה מתרץ לטעמי' לא מריעין
 בשתי נשימות אלא צנשימה אחת. הכי להדי' דכל תקיעות הם
 מופסקין כדאי נשימה צינחיס בין התקיעה לתרועה רק תקיעה
 בלזו שבין ור"ע לשבח שלריך לטעות זה שינוי להיכר היכה צנשימה
 אי לרב אסי ולהכי קרי לה צנשימה חוקעין ולא מריעין משום שאין
 עשוי דבין כל התקיעות ותרועות שלריך להפסיק צינחין כדאי נשימה.
 ואלו לר' הפוסקים הא כל תקיעה ותרועה לר"י לריך לעשותן
 צנשימה אחת וליכא שינוי כלל. ואטו נומח דכל כך סתם משנה
 דחולין ופלוגתא דאמוראי שם אחי דוקא כרבנן ולא כר' יהודה.
 ועוד דע"כ הא"ך שייך למוקרי חוקעין ולא מריעין דאי צנשימה
 כיון דלר' יהודה כל תקיעה ותרועה דקרה הוי דוקא צנשימה
 אחת וביכי קרי לי ה'א' חנא דצנשימה ולא מריעין אלא ודאי משמע
 כד' רש"י וחוס' דכדי נשימה לריך להפסיק לדעת' כולן בכל תקיעות
 שבתורה וא"כ ממילא גם שצריס תרועה לידן יש לנהוג כן. והכרעת'
 כרמ"א ז"ל וד"ק:

קנד) שאלה בדין פסוקי מלכות שיש עמהם הרועה אם עולים
 לשפירות:

תשובה הכי דין זה פלוגתא דר' יוסי ור"י צמח' ר"ה עיי"ש
 ופי' הר"ג כר' יוסי וקיי"ל ר"י ור"י הלכה כר' יוסי.
 יתברו על הר"ף ורמב"ם שהשמיטו מחלוקת זו ולא כתבו להך
 שמתתא. ולענין נראה לפרש דשפיר השמיטתו דאי צפ' ראוהו
 י"ד כל השפירות כשרין חוץ משל פרה מפני שהוא קרן ר' יוסי אומר
 בלא כל השפירות קרן ואיקרו שנה' והי' צמח' כו' וקאי בגמי ורבנן
 ל' השפירות איקרו קרן ואיקרו שופר דפרה קרן איקרי שופר לא
 איקרי ונראה לומר בזה דר' יוסי לשיטתו אולי דלא איכפת לי
 ומה דלא אקרי שופר כי מכשיר אף בשל פרה דמקרי קרן ולא קפיד
 אשם שופר רק אחרת' דכתי' ויש תרועה כו' הי"ג גבו מלכות
 יש עמה תרועה אומרה עם השפירות ג"כ אעפי' שלא חזר צו
 ופיר' כיון דלא קפיד כלל אשם שופר ורבנן סברי דדוקא בשופר
 כשרין ולא בקרן פרה וקיי"ל התם כרבנן. ע"כ פסקין מהכא
 י"כ כר' יהודה דכל שאין חזר צו שופר אינו אומרה עם השפירות
 רק עם מלכות לבד. וזה י"ל ברור:

הלכות סוכה

ה) שאלה אם צריך סוכה לאכילת פרי או לא:

שובה הכי הפוסקים בסכימו שאף לקצת א"ל סוכה וכרבה
 דאי ציומא דף ע"ע התם הי"ע כו' ופיר' לא צעו סוכה
 דכוחתת הוי יותר מכביצה והוי קבע ואפי"ה שרי דהא ר"ג
 מחומרת' הריך סוכה. והר"ף השמיט הא דרבה ולא כתבה
 לכות. וג"ל ליושב דעת' הר"ף ז"ל דיש לדקדק על דברי רבא.
 יך רובא לפרש עממא דר"ג משום דפירי לא צעו סוכה ואפי'
 צע ומשום דקבע דפירי הוי כעראי דפת. הא אי בצרכות דר"ג
 כ"ש מו' המינים מזמנין עליו ומצרך עליהו שלשה שברי נתן
 ע רשות לברך על כוחתת והיונו ג' ברכות כמ"ש שם החוס'.
 יכ ס"ל דיש קבע לפירות וא"כ אסור לידוי' אכילת קבע מפירות
 יכ ע"כ הא דאכל צי כוחתת ולא הריך סוכה רק מחומרת' ולא
 לא היונו משום דהוי פחות מכביצה והוי עראי. ולפי' אודא לה
 ית רבא ומוכח כמ"ד פרי צעו סוכה לאכילת קבע מדינא
 ולארעי מחומרת' ור"ע לדינא כי ראו' להחמיר:

הלכות לולב

75

L

15

כבוד, כגון: קדרות וכלים שמשתייך בהם קמה וערבות, וכד ששואבין בו מים, ויורה ומחבת ומכתשת וכיוצא בהן. ונוהגין שלא להכניס קדרות אפלו קדם אכילה. וקערות לאחר שאכל, צריף להוציאן לחוץ. ונוהגין שלא להכניס נר של חרס, דמאוס. וכן לא יעשה בה תשמיש בזוי, כגון: שטיפת קדרות וקערות. אבל פוסות, מתר. וכל שפן דאסור להשתין בה אפלו בפלי, אף על פי שעושה פן בביתו. אבל תשמיש המטה, מתר בספה, שהרי עקר מצותה איש ואשתו. ומפל מקום אם הכניס בתוכה פלים מאוסים, לא נפסלה הספה בכף. ומפל מקום בשעה שהם בחוף הספה, יש אומרים דפסולה מדרבנן ואין מברכין "לישב בספה" עד שיוציאם (כן כתב ר' מנוח. וכן משמע מלשון ר"ף סוף סוכה), וכל כלי שתיה, כגון כוסות וכיוצא בו, בספה. ומפל מקום נראה לי, דאם אין לו כלי וצריף לאכל מן הקדרה, מתר להכניסו. ויציע המטה ויכסה השלחן בספה ולא בביתו, כדי להראות שאין זו דירתו.

76

ג אין ישנים חוץ לספה אפלו שנת עראי דאין עראי לשנה, הפעמים דסגי לאיניש בזה והנה ליה קבע. אבל מתר לאכל אכילת עראי חוץ לספה, דהינו: אפלו בפניעה פת, וכן מתר לשתות מים, ויין, אם אינו קובע עצמו לשתות יין, ולאכל פרות אפלו בדרך קבע, דפירא לא חשוב קביעות שלהם. וכל זה, מדינא. והמחמיר עליו שלא לשתות אפלו מים חוץ לספה, הרי זה משבח. ותבשיל העשוי מחמשת מיני דגן, אם קבע עליו חייב בספה. וכן בשר ודגים אם אוכל יותר מפניעה וקבע עליו, ראוי להחמיר ולאכל בספה. וכן חבורה שקובעין עצמן לשתות איזה משקה. כגון מי דבש וכיוצא בו וכל שכן יין, ראוי להחמיר שלא ישתו פי אם בספה, דיש אומרים דכיון ששותה בקביעות, הוי קבע וחייב בספה. וכן באכילת פרות בקבע עם בני חבורה, ראוי להחמיר:

ד ומה שנוהגין להקל עכשו בשנה שאינן ישנין בספה רק המדקדק במצוות, יש אומרים משום צינה, דיש צער לישן במקומות הקרים, ועוד שרב בני אדם אין להם ספה מיחדת שיוכל לישן שם עם אשתו, והנה ליה מצטער דפטור פדלקמן. אבל כל אדם ראוי לזהר שתהיה לו ספה מיחדת ולישן שם עם אשתו. ולענין אם חל ליל טבילה בחג ואי אפשר לישן עם אשתו בספה, אם מצטער וראי פטור (ועיין בנשמת אדם) [א].

נשמת אדם

א שאלה ליל טבילה שחל בסוכות אם מותר לישן חוץ לסוכה כדי לקיים מצות עונה: תשובה אם הוא מצטער בזה דבר פשוט דמותר לשמש חוץ לסוכה ואף שיש להסתפק שהרי הכתוב קראו אכילה כמי שכי אם הלחם אשר הוא אוכל וכתוב אכלה ומחחה כו' ועכ"פ לא גרע מטויל, וכן משמע

בערכין דאמרין מה דירה איש ואשתו והני כהני כו' ופי' ושי' דאי' להזדקק לנשותיהם משמע דעיקר' הא דאמרין איש ואשתו היינו לתשמיש, מ"מ כל זה באינו מצטער, אבל במצטער בודאי פטור אם אי' לו לשמש בסוכה, וכיון דמותר לשמש נ"ל דמותר אז לישן כל הלילה בביתו ואי' לילך לסוכה אחר התשמיש, דומיא

ה קורא ולומד פ' הכי ילמד בסוכה. ואם יכול להניחם אם יש לו מנוחה, הפנסת הולך לבין פינן שישבתו. שמשער בעצמו שא כשיושב בספה ויורד יפסל, אפלו אין ה לאכל בביתו. ודוק לישן שם, ויכול ל היה אוכל בספ

ד היה ישן בסוכה ויורד ג' הגשמים אין מטהרין אותו שהרי בסוף פרק הישן בו יורד כו' אבל אם לא אכל בביתו ופסקו נראה מסברו למעשה אינו סומך ע"ז, ונ דע"כ לא מסתפק הרי' אל אוכל, אבל בשינה נ"ל ד שעשה ברשות ושכב אין מחמת גשמים לכ"ע אע"פ לי' לא יהא שלא עלה ע לאחר שכבר גמר אכילתו והיינו ע"כ משום דיותר נ יותר מביום וא"כ הי' דכו סוכה שם כתב בפשיטות ד אכל בביתו מחמת גשם דלמעש ואמנם כ"ו במצטער ובזו לשאר לילות וכמ' ההיתר שכתב הט"ז משום לשמחה לא זכיתי להבין, ד להן בבגדים ולי' ברכו' ת' ע"כ חייב אדם לשמח במעוברת ושלא בשעת עונו רש"י שם, נ"ל דר"ל דאז דלא יגרע, אבל לא מצי הרמב"ם ריש הלכות איש והיוראים והחינוך שהיא מ

יבוא לאור ה' חכון מאורות ציון

[דף כח.] והלכתא כב"ש בתרווייהו. ודעת הרב ז"ל כך הוא. אבל הר"ז ז"ל ופוסקים אחרים אומרים דבסוכה קטנה בלחוד הוא דהילכתא כב"ש. ופסולה אפילו ליכא שלחן בתוך הבית. דליכא למיגזר דממשיך בתרא. דסוכה של שבעה טפחים בעינן, וגברא באמתא יתיב. וטפה יתירא לכוסו או לקערה. ואפילו פתו על ברכיו נמי אין יוצא בה. אבל בסוכה גדולה שראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית. נהי דלכתחלה לא יאכל. בדיעבד יוצא בה. כבית הלל דלא גזרי.

קמט שאינו צריך לאמו חייב בסוכה. פירוש בתורת חינוך. ומפני שאמו פטורה מן הסוכה הבן נמי בעוד שהוא צריך לה ואינו יכול לפרוש הימנה פטור. אבל אם יכול לפרוש הימנה, שניעור משנתו ואינו קורא אימא. אלא דקרי ושתיק, חייב אביו לחנכו. וכתב הר"ם *ז"ל ששיעור זה בבן חמש שנים ובבן שש. וכתב עוד דטומטום ואנדרוגינוס חייבין מספק. מעשה וילדה בלתו של שמאי. פריך בגמרא מעשה לסתור. ותריץ הסורא מחסרא והכי קתני ושמאי מחמיר מעשה וילדה.

[דף כח:] אוכל ושותה בסוכה ומשנן בסוכה. (השנה) [ממה שסמך] משנן בסוכה לאוכל ושותה בה מכלל דחייבין לברך לישב בסוכה על השינון כמו על האכילה. וכן היה נוהג החכם הגדול מורינו *ז"ל לברך לישב בסוכה כשהיינו קורין או שונים בה. והמחמיר על עצמו ליכנס בה אפילו לאכילת פירות יש אומרים נמי שהוא מברך. דודאי כשהביאו לו לרבן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים ואמר העלום לסוכה. סתמא דמילתא כיון דלשם סוכה העלום שברכו עליה. ואמרינן הא במגרס הא בעיוני פירוש מגרס בתוך הסוכה. אבל עיוני צריך ישוב הדעת. ויכנס בבית מדרשו. ואית דאמרי איפכא. דמגרס [הוא] דרך עראי. אבל עיוני הוא קבע, ובעי סוכה כאכילה ושתיה ושינה. ותפלה בסוכה. כתב הר"ם *ז"ל דמתפלל בכל מקום שירצה. ואינו צריך סוכה.

[דף כמ.] מאני מיכלא. פירוש כגון קדרות וקערות שלא בשעת אכילה. בר ממטללתא. אבל מאני משתיא. כגון כוסות וצלוחיות וקיתוניות במטללתא. אפילו שלא בשעת אכילה. וכל זה הוא מטעם תשובו כעין תדורו. דמאני מיכלא אין מניחין אותן בשאר ימות השנה במקום סעודה *. אבל מאני משתיא מונחין שם תמיד. אבל שרגא ודאי בשעת אכילה ושלא בשעת אכילה קאמר. דבסוכה קטנה בר ממטללתא ובסוכה גדולה במטללתא. דבנר דלוק קאמר. ובסוכה קטנה מתירא שמא

ב א ר מ ש ה

*32 רפ"ו מהי סוכה. וז"ל כבן ה' וכבן ו'.
 33 וכ"כ בארחות חיים ה' סוכה סימן לט שהיה מנהגו של ר' שמואל שקלי. והוא רבו של רבינו כמ"ש בהקדמה.
 34 רמב"ם פ"ו מהי סוכה ה"ט.
 35 וכ"כ המחזיק ברכה חלק אר"ח סימן תרלט בשם הארחות חיים דף קיב אות לו.

ספר גמרות

אנחנו קוז ליני מנראונג

מאני מיכלא מיכלא מיכלא מיכלא

הלכות ספה סימן תרל"ט

ד לשון תמימים כפרד... הלכות ספה סימן תרל"ט... * ואל יעשה (ט) שום השמיש כו' שלא יהיה מצות כוולות עליו (כו) ויהי בשם ארחות...

באר היטב

(ז) דברי חכמים דמו קמת והנכרות (ז' דלים של דשמים וכו' ששואבין בו מים... * ואל יעשה שום תשמיש כו'... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

שערי תשובה

לקצרה על בנתן אברהם (מקום) ואלה רבה (מקום) [עין בפרקין ברכה (מקום) שהארץ... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

משנה ברורה

כעשיית שקורין (לשקורני'ט) או כמנוחה (שקורין לאנפי'ין) אם לא... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

באר הגולה

* ואל יעשה שום תשמיש כו'... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

שער הדין

דלי זה אף מום בתוך הפעודה אין כו'... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

שער הדין

(כ) בית יוסף (יהי כוונתו) (כ) בית יוסף (יהי כוונתו) (כ) בית יוסף (יהי כוונתו)...

תשיב קבע... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

ד לשון תמימים כפרד... * אכל מותר לאכל (יב) אכילת צראי... * כביצה מפת ומתה לשמות (יג) מים * ויין (ט) ולאכל פרות (ואפלו קבע עליהו) (ד"ט) חוץ לספה...

מסנה ברורה - חלקו

הקלות ספה סימן תרל"א

[ו] יומי שתמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לספה (וי) אפלו מים, הרי זה משבח. ונתקשיל העשוי מחמשת מינים, (טו) * אם קובץ עליו, חשיב קבץ (טז) וצריך ספה. והנה: ומה שנתהוה לקל עכשיו בשנה, שאין לשנים בספה רק המדקדקין במצות, יש אומרים (יז) משום צנה, דיש צער לישן במקומות הקרים (מרדכי פרק הישן (פ"ט ס"ח)). ולי נראה משום דמצות ספה איש וביתו, איש ואשתו בדרך כלל השנה, ובמקום שלא יוכל לישן עם אשתו, שאין לו ספה (ו) מיתדת, (יח) פטור. וטוב לתמיר ולהיות שם עם אשתו כמו שהוא

בשם ארנות
ישנים חוץ
ילת צראי,
זוץ לספה.

שערי תשובה

באר היטב

(בשו"ע) וזי שנתמיר כ"ו. [ועין בקריית יוסף (סי' ט) שכתב בשם אהרן לר"ף (מאמר ר' כלל ו סי' שתי) אמר, ומה, וכן כתב פה"מ (מנהגים). ועין לקמן סימן תרמ"ב, וכתב רבנו יונה (נתיב חיים) דמחלות מקבציה אין מי שנתמיר, ובא"ח רבה (סי' יא) הקשה על זה, והתיר יוסף (סי' ט) כתב לישב קצת, עין שם. [ועין בא"ח רבה (סי' שש) שכתב (ש"י) נשכחי העלם (פ"ט סי' ט) ומנהג רבתי (פ"ט סי' ט) בשם הרבנו רמב"ד דבא"ח דכ"א דשבת ויום טוב חשיב קבץ, והוא הקשה על זה, דאם כן מאי פריך (פ"ט) משמע לשמה, ודלמא כיום טוב ה"י וכו', [ועין בקריית יוסף (סי' ט) בזה, [ועין לעיל סימן קס"ח (סי' ט) מה שכתבתי שם בשם הגה' (פ"ט סי' ט) לענין ברכה ראשון הולך בין שבת וחול, ואם כן נראה שהוא תרין ברוך, וכן משמע בקריית יוסף שם, עין מה שכתבתי בספקים לענין אכילת לילה הראשונה בראי, וכן משמע דוקא משום דאכילת לילה ראשונה חובה תכ אפילו בבית, הא בלא הכי לא תכ, ואפילו לא נדרו גשמים, עין פ"ט לקמן דצ"ח ע"פ י"א. (כן דעת הפוסק

חשיב קבץ, אבל בני חבירה שקבעו לשמות הני קבץ גמור, ובפרט במקום שנתהוה לשמות יחד קבצו עלי שום אכילה, דהני ליה קבץ גמור וכפי סנה דלכך לישב בספה, כן נראה לי להלכה, אבל למעשה ראוי לתמיר שלא לשמות קבצו אלא חוץ הסעודה, לאפוקי נקשה מפלוגתא, וכן בקבץ דבשר ובביתו וביצוא בתו. עד כאן לשונו. ופ"י (סי' ט) העלה דאין לברך לישב בספה כלל על השתייה, אפילו בקביעות, דאפילו אם תמצא לומר דתכב בספה, מכל מקום אותה ברכה שמקבץ על האכילה פוטרת אותה מכל וכל, ואפילו אם קובץ עצמו לשמות קרב האכילה, כגון שנתה י"ו שרף במדינת אלו, אפילו הכי ברכה שברך אחר כך בשעה האכילה פוטרתה, על כן אין לברך כלל רק על האכילה כמו שכתבתי בסוף הסימן. עד כאן לשונו, עין שם. ועין פ"י שפיר קטן י"ח: (ו) מיתדת, ואין לכסות השלחן בבית החרף אלא בספה בשבת ויום טוב, אך במשגיגי מצות וצנה גם כן בבית החרף. הנהגות פנה"מ (פ"ט ס"ח). וכמו אלה ודקא (סי' ט) ומשמע דאף בספה

שואבין בו מים
לה, ואינו נכון.
להקניס נר תרס
בתו. ט"ז (סי' ט),
ותחת, קבוצא דלא

ו לברך, ובמסוק
יתר מקבציה הרי
אין יורא של
הן הולכים אחר
מקל מים כיון
זורה. אך בחל או
ו נראה שאם אין
ודים בסוף סימן
כילת פרות, שאין
הן עשבים לברך,
הן עשבים בשלחן
בתוכם, עין שם.

אין חייב לכסות בחל המצוד, והוא הדין בחל המצוד של פסח:

באר היטב

משנה ברוכה

קטורתא על הנון, ואפילו אי קבץ בטלה דעמה אצל כל אדם, והוא תרין לענין ספה, והראיה דמביאין החולקין מהא דאמר שם ברוך מיב צמוד ב' לא שנו אלא בשבתות ויום טוב שדרך לקבץ סעודה על הנון, אין ראיה ללך דהתם הכונה בסוף הסעודה, ולכך פטר את שלחן המזון ובפרט רש"י שם (י"ח אלא בשבתות) אבל לא בין בלבוש בלא אכילה, דאין שתייה בלי אכילה כמו שכתב הגה"מ אשרי (פ"ט), וכן מה שכתבתי מהא דאמר שם ברוך מיב (פ"ט) דבפסח וכן מהני הסבוח לקבץ יחד שנתה אחר מציא את חבירו, גם כן אין ראיה כל כך, דיש לומר דבפסח וכן דחשיבו מהני הסבוח לחברו יחד, ועל ד"י זה אחר מקרה לבלי, אבל לא שאמרו דחשב קביעות גמורה לתיכב בספה, דאי הכי נימא דבני חבירה שנתה יחד לשמות ון יקרי ושאין לברך על ד"י זה ברכה המיון, ושמה ובאר דעת החולקין וטביאוי ראיתם מהא דלעיל, והנה אף שיש לדחות ראיתם (וכפ"ל), מכל מקום נראה לי סעד גדול לשיטתו מהא דאיתא במפרקי דף כ"ה צמוד ב' תנו וקנו שכתבו צפין חדודו וכו' אוכל ושוחה בספה, וכן פירש רש"י בריש פרק הלשון (כ) ד"ה הישן דצ"ח ושיבת ספה אכילה ושתיה (פ"ט), ובמיון (פ"ט) משמע דמה דאמר וכן במליאל לענין דלי של מים העולם לספה שהוא מקרא בעלמא, ועל כרחו שם מורי לענין ון דחשיבו, וכן מוכח מדעת הרמב"ם (פ"ט סי' ט) שלא העמיץ אלא דבפרק לשמות מים חוץ לספה ולא חכוי ון כפ"ל, ועל כרחו דלענין ון חייב בשהיה אלא דצריך לומר דקמו לענין פה לא חייב אלא באכילת קבץ ולא בארצו, כן פ"י כי האי גוונא, והוא דאיתא במשנה (פ"ט) אוכלין ושוחין צראי חוץ לספה, מקלל דחשיבו קבץ אסור, והיינו צפין, דמיס לא חשיבו כלל, ונלא צפין לא לה לשיטה זו מה דדוק תרין י"א ד"ה אוכלין (צ"ח) וצראי לא קצי רק באכילה, והוא חזק גדול, ומצאתי בענין זה: ויחזקו לטמא גדול בברכה, והוא הריטב"א בחדושי (פ"ט סי' ט), וכתב בהקדמה דשמיה ון רביעיית חשיב קבץ, עין שם, ומנהג דבביתו דף ל"ו גם כן אין ראיה כלל, דלענין ספה דבצפין פשוט צפין חדודו שאני, בין לקלא בין לחמרא, היינו דבאכילת צראי והוא קביעה, אפילו לשיטת הסוברים בעלמא דקביעה חייב מן התורה בברכת המזון, הכא פטור מספה, וגם בביתו צפין שאוכל אכילת צראי חוץ לביתו, ונשדו חכמים והוא קביעה, וכן לענין שתייה, אף דבצפין לא חשיבו קביעות לחיבו בברכת המזון אפילו שחה כמה צפין ון, הכא דבצפין צפין חדודו ואין צ"ח לשמות ון בקביעות חוץ לביתו, על כן חייב בספה, כן נראה לי נכון בענין זה: ויחזקו:

ויברך לישב בספה ויוצא לקל העוול: (יז) אפילו מים, וכל שפן פת דרו צראי: (טו) אם קובץ עליו וכו', רצונו לומר שאוכלים (טז) בבביות, או שאוכל שער חשוב שקובץ סעודתו בנה, ולא די שאוכל מצט יתור מקבציה כמו פסח, [ועין במגן אברהם (סי' ט) שהקשה על זה, (טז) ודעתו דרינו מנגן בספת, דיותר מקבציה מצט (טז) חייב בספה, אכן לענין לברך לישב בספה, דעת האחרונים דאין לברך רק שקיבצו עליו סעודה כמו שכתוב בשלחן ערוך, ודע עוד דהספימו פמה אחרונים ויכחו להחמיר מלאכל (טז) בשר ודגים ובבית חוץ לספה, ונראה (טז) בקביעות, אבל שלא בקביעות אין להחמיר כלל: (טז) וצריך ספה, פרוש מדינאי, ועל כן צריך (טז) לברך לישב בספה, וכתב המאמר מרדכי (סי' ט), שמי שאכל פת הבאה בכיסניו בשתייה בתוך המאמר מרדכי וכיציאו, כמו שאנו נוהגים בכל ימות השנה, אף על פי שאינו מברך המוציא פיון שאינו אוכל שער שדרך בני אדם לקבץ עליו, מכל מקום בעי ספה, שפירי הוא קובץ סעודתו עליו וכו', וכן נהגנו לברך עליו לישב בספה, עין שם, ונקט מלמא דשכיחא, והוא תרין אפילו בלא שתייה קאפי"א, פיון דקבץ סעודה על הפת פטור, ואם לא קבץ סעודתה עליו, רק שאכל יתור מקבציה, יש דעות בין האחרונים אם צריך לברך לישב בספה, ועין בשערי תשובה שקטב, ולענין שבת ויום טוב בבקר לשמור וכו' וכל פת פיסקין במקום סעודה, [אף שאחר כך הולך לחוץ לקבל פני רבו וכו' והוא נמשך פמה שעות עד זמן סעודה, לכו"ל עלקא יכול לברך לישב בספה, דכיון שאוכל אותה בחורה סעודה הצריכה לקדשה, שפיר דמי שיברך ברכה ספה, דמתחשבתו משני ליה קבץ, וחול אין כדאי לברך, דספק ברכות להקל, אכן מנהג העולם לברך אף בחל, ובני ההוצל מהשש ברכה לבשלה, וראה שלא לצאת מיד אחר אכילתו, רק לשבת שם זמן מה, ויכונן בשעת ברכתו לישב בספה על האכילה ועל הנישבה שמה, זה: (יז) משום צנה, ואם כן מי שאין לו פרים וקטנות כדאי, ויש צנה, אין לו להחמיר לישן שם, דנקרא הדין כמו שכתוב בסעוף ד' בהג"ה [מגן אברהם (סי' ט)]. [ועין לקמן סימן תר"מ סעוף ד' בהג"ה, ובמה שכתבנו שם (סי' ט):] (יח) פטור, ובבאור

י"ח, אם לא
: (ט) שום
: ליפא קפי"א,
זה כן בביתו
סימן תרס"ח
ז"י ליה קבץ,
ה, הא בעיר
ן ספה כהאי
מיד,
שמים ופסקו
המגן אברהם
(פ"ט) לא חשיב
לביתו, והוא
נאפלו לבלע
קבץ עליו.
רק באכילה
ר מיני מאכל,
' רק בתקשיל
ועמו ד"ן אין
, וצ"ח דאם
כמה אחרונים,
כדלמקו בסוף
זי דבש ושכר
ונדחו על זה,

הגר"א חולק על זה, ולא מפטר משום זה, וגם במגן אברהם (סי' ט) ליה מצטרף כשאין יכול לישן שם עם אשתו, והנה לפי טעם זה, אם אין מצטרף, כגון שאין אצלו זמן עונה עכשו, אין לו לפטר עצמו מן השנה, ומשמע מפמה אחרונים, דמאן דאי אפשר לו לישן עם

דה, וצריך ציון:
ישה (פ"ט) וזלתי
בשם ה"כ"ח (טז)
אחרונים פיסין
צ"ח כמו י"ו, עין
יוס"ט, ובקשוכה
אפלו להפסקים
ד"ה שמחה ורעה,
מ"ג (י"א ס"ח)

שער התענית

עין שם: (טז) וכן כתב בשערי תשובה (סי' ט) בשם הגה"מ זר"ס, עין שם: (ל) והנה: והני אדם (כלל מ"ט סי' ט) הצריך תמיר או גם לענין פרות בקביעות, ואנכי לא העסקתי, מפני שדרך הטהים (ירי ישיבה הטהים סי' ט) בשערי תשובה (סי' ט) בשם הגה"מ זר"ס מקלוק בנה, עין שם: (ל) ואפילו באופן זה לא בדרך: (מ) פ"י מדידים (סי' ט):

(ל) בני ישי, וכן משמע במאמר מרדכי (סי' ט), ובשערי תשובה (סי' ט) משמע, כל שקובץ עצמו לזון מקרי קבץ: (טז) כן מוכח להפסד במגן אברהם, וכן העמיץ האליה רבה וסי' י"ט את דבריו, וכן הסיים הגאון רבי עקיבא איגר שפן הוא בנות הענין אברהם, וכן מוכח בשלחן ערוך ה"ש"ו (פ"ט) ובלבשי צדו, וכלא פטרי מקדים,

סוכת דברים המותרים לאכלם חוץ לסוכה חיים

ולפי"ז יוצא לנו חידוש לדינא, דאם סגי לי בכביצה הו"ל סעודה קבע ואסור לאכול חוץ לסוכה, וכדמשמע מפשטות לשון הרע"ב (ועי' לקמן אות ו' יותר בענין קביעות).

ואכלו חוץ לסוכה, ונ"ל דר"צ לרוב תעניתים לא הוי יכול לאכול יותר, והו"ל כביצה סגי בכך לרעבוננו, וע"כ דוקא פחות כביצה אכלו חוץ לסוכה ולא כביצה, עכ"ל.

ב. אם לכתחילה צריך לאכול אכילת עראי בסוכה

מבואר דאף לכתחילה מותר לאכול פת חוץ לסוכה עד כביצה.

וב"ז מיירי באכילת עראי שלא באמצע הסעודה, אבל באמצע הסעודה כתב השואל ומשיב (רביעאה ח"ג סי' י"א) דאף דקיי"ל דאוכלין אכילת עראי חוץ לסוכה, היינו דאם אינו רוצה ללכת לסוכה ואוכל חוץ לסוכה אמרינן דאינו מחוייב לאכול בסוכה, אבל אם כבר ישב בסוכה ואכל דבר שחייב לאכול בסוכה, שוב אין רשאי להניח הסוכה ולאכול חוץ לסוכה אף שיעור אכילת עראי, וטעם הדבר כיון דכבר נקבע עליו חיוב הסוכה נתחייב אף על שיעור עראי, ע"ש. ועי' שער הציון (סי' תרל"ט סוף סק"ט).

כתב הרמב"ם (פ"ו מהל' סוכה ה"ו) וז"ל, ואסור לאכול סעודה חוץ לסוכה כל שבעה אלא א"כ אכל אכילת עראי כביצה או פחות או יתר מעט, עכ"ל. וכתב הרבינו מנוח וז"ל, פירוש ודוקא איסורא הוא דליכא בדיעבד, אבל לכתחילה אסור לאכול לחם מכזית ומעלה, ואפי' כזית עצמו חוץ לסוכה, וזהו שכתב הרב א"כ אכל וכו', וכיון דבעי סוכה בעי ברכה, וזה הכלל כל דבעי סוכה בעי ברכה, עכ"ל.

אמנם החיד"א (במחזיק ברכה סי' תרל"ט סק"ד) חולק וס"ל דהא קתני במתני' אוכלים ושותים עראי חוץ לסוכה, והיינו אפי' לכתחילה, וע"ז מפורש בגמ' דאכילת עראי היינו כביצה, הרי

ג. לטעום התבשיל

כשיעור מדבר שחייב בסוכה מן הדין, וטועמו בשיעור אכילת פרס א"כ אמאי באמת לא יצטרפו. ואי מיירי ששהה יותר מכדי אכילת פרס ביניהם, מאי רבותא דטעימה, הרי גם בכל אכילה לא מצטרף לחיוב, וצ"ע.

כתב המחבר (סי' תרל"ט סעיף ב') דמותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה. וביאר המ"ב (סקי"ב) וז"ל, דזה לא חשיב לחייבו בסוכה דאף בביתו מצוי שאוכל עראי חוץ לביתו, וה"ה שמותר לטעם את התבשיל כמה פעמים ואפי' לבלוע חוץ לסוכה, עכ"ל. ויל"ע בכוננתו, דאי מיירי שטועם

ד. אכילת פירות

לפנינו תאנים וענבים ואכלנום אכילת עראי חוץ לסוכה, אכילת עראי אין אכילת קבע לא, לא אימא אכלנום אכילת קבע, ואכלנו עמהם פת אכילת עראי חוץ לסוכה, ע"כ. וכן פסק הרמב"ם (פ"ו ה"ו)

7 ע שי' הרמב"ם ושאר הראשונים

איתא בגמ' יומא (דף ע"ט ע"ב) אמר רבא פירי לא בעי סוכה, מיתבי אמר רבי כשהיינו לומדים תורה אצל ר' אלעזר בן שמוע הביאו

ר. ומשמע רק דאינו מחוייב בדבר, אבל ודאי יותר טוב לאכול בסוכה.

הר"ל למהרי"ל קונ' חונניסקי סי' י"א

קובע אכילתו בפירות אסור לאכלם חוץ לסוכה, ואינו רק חומרא בעלמא אלא מעיקר דדינא, ולכאור"ה דצריך לברך לישוב בסוכה.

ובשו"ת משכנות יעקב (או"ח סי' קנ"ה) העלה להלכה שהקובע על הפירות יש להחמיר לאכול בסוכה. ובשו"ת עצי ברושים (סוף סי' נ"ג) הביא בשם הכל בו שהמחמיר ואוכל פירות בסוכה י"ל שמברך, כיון ששכחוהו חכמים בחומרא זו, ופירש כוונתו דמיירי במי שדרכו להחמיר בזה, ולכן נעשה אצלו דין וצריך לברך לישוב בסוכה. הרי יוצא מזה חידוש גדול, דאפי"א אם הוא רק חומרא בעלמא צריך לברך. ובספר המכתם (דף כ"ח ע"ב ד"ה אוכל) כתב וז"ל, שהמחמיר על עצמו באכילת פירות לאכול בסוכה, יש אומרים שיברך לישוב בסוכה, כי ודאי כשאמר ר"ג העלום לסוכה שתמא דמילתא בירך עלי, עכ"ל.

והמהרש"ל (בספר הנהגות) כתב אם אינו רוצה לאכול כי אם פירות א"כ קובע הוא, וכל שהוא קובע צריך סוכה. והנהר שלום כתב דראוי לנהוג בזה לחומרא. וכ"כ בחיי אדם (כלל קמ"ז דין ג) דאם אוכלים פירות בקביעות עם חבורה ראוי להחמיר.

והמקור חיים מחדש דעכ"פ יש להחמיר בו מינים, ומ"מ אין מברכין לישוב בסוכה.

הלכה למעשה

המור והשו"ע (סי' תרל"ט סעיף ב') פסקו דפירי לא בעי סוכה אפי' בדקבע עלייהו, דקביעות פירות לא חשיב קבע. וכן פסק המ"ב (סקי"ג) והערוך השלחן (סעיף ח'). והשער הציון (אות ל"ה) כתב דלא הביא את דברי החיי אדם מפני שהאחרונים מקילים בזה.

ל

מותר לאכול פירות חוץ לסוכה. וכ"כ הראב"י (סוכה סי' תרל"ז). והמגיד משנה כתב שכן יש ללמוד ממה דקתני במתני' (סוכה דף כ"ו ע"ב) ולר"ג הביא שתי כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה, ע"כ. ואיתא בגמ' לא מפני שהלכה כן, אלא שרצו להחמיר על עצמם. יי

ותוס' בסוכה (דף כ"ו ע"א ד"ה תרת) כתבו דשיעור כביצה דאמרינן היינו דוקא בפת, אבל בפירי לא בעי סוכה כדאמרינן ביומא דקבע דידהו הוי כאכילת עראי דפירות. וכ"כ המהרי"ק (בשו"ת שורש קע"ח) וז"ל, שאף קביעות שעושים על היין והפירות אינה גורמת חיוב בסוכה, עכ"ל.

שי' המהר"ם מרוטנברג

הרא"ש (פ"ב סי' י"ג) הביא שי' רבינו מאיר מרוטנברג דנזהר מלאכול פירות חוץ לסוכה, דהחמיר כדברי ר' ירמיה' (ביומא ע"ט ע"ב), דס"ל פירי בעי סוכה. ויהנה מלשון הרא"ש משמע דמהר"ם חש להאי לישנא מצד הדין, דהיינו דלמא הלכה כהך לישנא. וכן משמע בקרבן נתנאל (אות פ') ובפרישה. אמנם בב"ח כתב וז"ל, דהא פשיטא אף הר"מ מודה דפירי לא בעי סוכה מדינא, כדאסיק בפרק בתרא דיומא, אלא שהחמיר על עצמו כר"ג, עכ"ל. הרי דס"ל בדעת המהר"ם דהוא לחומרא בעלמא, ומדינא מודה דפירי לא בעי סוכה.

תשובת הרמב"ן

בשו"ת הגאונים (שערי תשובה סי' קצ"ט) הביא תשובת הרמב"ן וז"ל, לאכול פירות חוץ לסוכה ידעתי שכל המחברים התירו, ואני אוסר, ויש לי ראי' נכונה מן השמועה ביומא (ע"ט ע"ב), וכן נראה דעת רבינו, עכ"ל. הרי מכואר דס"ל דאם

ג. וכן איתא בתוספתא (סוכה פ"ב ח"ב), אמר רבי פעם אחת היינו אני ור"א ברבי צדוק באין אצל ר' יוחנן בן נורי בבית שערים, והיינו אוכלים תאנים וענבים חוץ לסוכה, ע"כ. ועיי' בפני חסדי דוד (ד"ה אמר).
ד. עיי' בט"ז (סי' תרל"ט סק"ח) מה שהעיר בזה.
ה. עיי' בשו"ת רבינו יוסף מסלוצק שדחה ראיתיו, עיי'.

פירות אין דרך לקבוע סעודה עליהן, ולא חשיב טפי מאכילת עראי דפת. ועי' בקרבן נתנאל שם אות צ' ובמג"א סק"ו ובהגה' "לבושי שרד" ו"נתיב חיים" שם.

ולענין מעשה כתב המ"ב בסס"ק ט"ו, והסכימו כמה אחרונים, דנכון להחמיר מלאכול בשר ודגים וגבינה חוץ לסוכה היכא דקבע עלייהו, מיהו לא יברך "לישב בסוכה", ושלא בקביעות אין להחמיר כלל. ובשעה צ"ס"ק ל"ח כתב, דבפירות יש להקל אפילו אם קבע עלייהו, ודלא כח"א שהחמיר גם לענין פירות. ולענין יין אם לא קבע עלייהו דינו כפירות דאין צריך סוכה, ולא חיישינן לדעת הסוברים דביין אף אם לא קבע צריך סוכה עכ"פ כששותה רביעית יין, מיהו אם קבע עליו ראוי ונכון להחמיר וכנ"ל, והמחמיר על עצמו אפילו במים שלא לשתות חוץ לסוכה הרי זה משובת.

[והנה בהאי דינא שכתב השו"ע והרמב"ם בפ"ו מהל' סוכה ה"ו, דמי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים הרי זה משובת, צ"ב גדר הענין בזה, דהרי אם יכנס לסוכה רק בשביל לשתות מים ואינו משתהה זמן רב בסוכה כדי לקיים מצות עשה בשיבה בסוכה, הרי לכאורה אין בזה קיום מצוה כלל ואם יברך "לישב בסוכה" הוי ברכה לבטלה, דשתיית מים לאו קביעות דירה היא ואין בה קיום מצות סוכה, וא"כ במה הוא משובת ואיזה הידור יש בזה. ואפשר דההידור הוא, משום שבזה שהוא עושה בסוכה כל עסקי אכילתו אפילו הטפלים, מיתחשבא ע"י זה הסוכה טפי דירתו, וממילא כשמקיים אח"כ מצות סוכה באכילת קבע ובשינה ובישיבה של קבע,

הויא הסוכה טפי דירתו ע"י זה שעושה בה כל עסקי אכילתו, ומשו"ה הרי זה משובת. מיהו להלן בסי' י"ז אות א' יבואר דיש לומר, דאף דאכילת עראי אינה חייבת בסוכה כיון דלאו כעין דירה היא, דאינו מקפיד לאכול בדירתו אכילת עראי ולא חייבהו תורה לאכול בסוכה דוקא, מ"מ אין זה אלא פטור בחיובא דגברא, אבל אם אוכל עראי בסוכה, כיון שבביתו נמי אוכל עראי, חשיב זה ג"כ מעשה דירה בסוכה, ומקיים בזה מצוה, אלא שאינו מברך על זה כיון דלא חייבה תורה בכך לשום אדם, וגריעא ממצות עשה שהזמן גרמא דנשים מברכות, דהתם אנשים עכ"פ חייבים בה, אבל הכא אין זה חפצא של מצוה דחיובא ולהכי אין מברכין על זה, אבל מ"מ יש בזה קיום מצוה, ולפ"ז אתי שפיר הא דהרי זה משובת, כיון שיש בזה קיום מצוה.]

דמעשה באחד שבירך המוציא על הפת, וחבירו בירך באותה שעה ברכת העץ על אכילת פירות, והמברך המוציא בירך אח"כ "לישב בסוכה" כדין, והמברך על הפירות נתכוין לצאת בברכה זו (וחבירו נתכוין להוציאו), וענה אמן אחר ברכת "לישב בסוכה" שבירך חבירו, קודם שטעם מן הפירות, ויש לעיין אי עניית אמן הוי הפסק לדידיה בין ברכת העץ לטעימה, וצריך לחזור ולברך על הפירות, שהרי מן הדין אינו מברך "לישב בסוכה" על הפירות, וא"כ יש לומר דעניית אמן על ברכה זו חשיב הפסק לדידיה. והגרא"ל שטיינמן שליט"א אמר, שלא יחזור ויברך על הפירות, שהרי לדעת הגר"א בכניסה לסוכה לחוד נמי מברך "לישב בסוכה" אע"פ שאינו אוכל שם, והוא דעת רוב הראשונים הקדמונים, וא"כ לדידהו כדין עבד שענה אמן על הברכה ואין זה

הפסק, ואף דנהגו כ על האכילה, מ"מ : ברכת הפירות משו הגר"א אין זה הפו שאינה צריכה אנ

מיהו כל זה היכא הוא מתעכב צריך לברך על הכני אבל אם יוצא מיד או מתעכב שם, לכ"ע כמו שנתבאר לעיל [ונתבאר עוד הטעם א, ע"ש היטב מה ש יש לחוש בזה דעניי לחזור ולברך על ו יתעכב בסוכה אחר מקום אם בשעת בו אלא לצאת מיד אחר שלא יתקן בזה כלו אמן לא היה דעתו לגביה הברכה על ו אח"כ בסוכה, וא"ו לדידיה כיון דעל א מברכין "לישב בסוכ דעתו להתעכב בסוכ יש לומר דבדיעבד מחייבין ליה לחזו

ערך יש לדון, דאף אכילת הפירות על הסוכה משום אנ ההתעכבות והישיבו

היג"ע ר' שאול בן ציון פאמן א"ת
56'0

שלמי

סימן טז

תודה

רכא

הפסק, ואף דנהגו כר"ת דאין מברכין אלא על האכילה, מ"מ אין לחיבו לברך שנית ברכת הפירות משום הפסק, כיון דלדעת הגר"א אין זה הפסק, ויש לחוש לברכה שאינה צריכה אם יחזור ויברך שנית.

מיהו כל זה היכא דאחרי אכילת הפירות הוא מתעכב בסוכה זמן מה, דבכה"ג צריך לברך על הכניסה לסוכה לדעת הגר"א, אבל אם יוצא מיד אחרי אכילת הפירות ואינו מתעכב שם, לכ"ע אינו מברך על הכניסה, כמו שנתבאר לעיל בסי' י"ב אות א' בסופו, [ונתבאר עוד הטעם בזה לעיל בסי' י"ג אות א', ע"ש היטב מה שכתבנו בזה בס"ד], וא"כ יש לחוש בזה דעניית אמן הוי הפסק וצריך לחזור ולברך על הפירות, ועוד דאף אם יתעכב בסוכה אחרי אכילת הפירות, מכל מקום אם בשעת ברכה לא היה דעתו לזה אלא לצאת מיד אחרי אכילת הפירות, אפשר שלא יתקן בזה כלום, דכיון דבשעת עניית אמן לא היה דעתו להתעכב, א"כ לא חלה לגביה הברכה על הסוכה על מה שמתעכב אח"כ בסוכה, וא"כ אכתי הוי זה הפסק לדידיה כיון דעל אכילת הפירות לחוד אין מברכין "לישב בסוכה", ורק אם מתחלה היה דעתו להתעכב בסוכה אחרי אכילת הפירות, יש לומר דבדיעבד אין עניית אמן הפסק ולא מחייבנן ליה לחזור ולברך על הפירות.

עוד יש לדון, דאף כשמתעכב בסוכה אחרי אכילת הפירות, מ"מ כיון דאין הברכה על הסוכה משום אכילת הפירות אלא משום ההתעכבות והישיבה בסוכה שיושב אח"כ,

א"כ אין הברכה על הסוכה נחשבת צורך הטעימה של הפירות, ואם יפסיק בברכה על הסוכה או בעניית אמן בין ברכת הפרי לטעימה אכתי אפשר דחשיב גם זה הפסק בין הברכה לטעימה, כיון שאין ברכת הסוכה באה על הטעימה, וכעין מש"כ לעיל שאם אוכל פת כיסנין ומתעכב בסוכה אח"כ, אף דמברך לישב בסוכה כמש"כ המ"ב, מ"מ לכתחילה יברך על הסוכה קודם ברכת האכילה, דכיון שהברכה חלה רק משום מה שהוא מתעכב בסוכה ולא מחמת גוף האכילה, אפשר דחשיב גם זה הפסק בין הברכה לטעימה. מיהו משום זה אפשר, דכל זה לכתחילה, אבל אין זה הפסק גמור כדי לחזור ולברך על האכילה, דכיון דסו"ס מחויב השתא לברך על הישיבה בסוכה, אף שאין האכילה עצמה מחייבת הברכה, מ"מ בדיעבד אין זה הפסק. ואולם נראה, דלענין מעשה אם ענה אמן על ברכת הסוכה בין הברכה לטעימה, בכל ענין לא יחזור ויברך על הפירות, שהרי כמה ראשונים סברי דמדינא פירות נמי חייבים בסוכה וצריך לברך עליהם "לישב בסוכה" אם אוכל כשיעור, ונהי דלא קי"ל כוותיהו לברך על הפירות, מ"מ לענין דיעבד אם ענה אמן על ברכת הסוכה בין הברכה על הפרי לטעימה, יש לחוש לדבריהם ולא לחזור ולברך על הפרי, שהרי לדבריהם כדין עבד ואין זה הפסק, וספק ברכות להקל, אבל לכתחילה אף אם דעתו להתעכב בסוכה אחר אכילת הפירות, לא יענה אמן על ברכת הסוכה בין הברכה על הפרי לטעימה משום חשש הפסק.

בה
בת.
מר,
כיון
זכול
נורה
וטור
יכה,
ג"כ
אלא
זורה
הזמן
נכ"פ
מצוה
מ"מ
הא
נה].
זפת,
ברכת
וציא
ך על
זבירו
ברכת
זטעם
ן הוי
נימה,
יי מן
ירות,
חשיב
זיט"א
שהרי
מברך
והוא
דידהו
זין זה